

سید احمد حسام الدین

جلد ثالث

مَقَاتِلُ الصَّلَاةِ الشَّهِيدَاتِ

معناى قرآن

سورۃ کہف و سورۃ اسرى

۱۳۴۰

استانبول : مطبعة احمد کامل

مرحقى محفوظدر

مَقَاتِلُ الصِّدِّيقِ الشُّهَدَاءِ

جلد ثالث

سورة الكهف في بيان احوال الرجال والمناظرة في امورهم
والمعازرة في نقصانهم وقصورهم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد — مظاهر وجود مرات استعداذينه معكوس اولان وجوديني مشاهده
ايتدى . ياخود كنديسي او مرتبه عروج ، يعنى مواعدثيني عشره ايله اتمام
ايدرك كالات بشريتك ميقاتي اتمام ايلدى . حياتي احاطه ايدن مجموع واردات
ايله اربعينه وصول بولدى . و « كم رجال يا رسول الله » سؤالنه جواباً شرفصادر
اولان « اربعون نفوساً » حديث شريفي اوزره مسئوله دسترس اولدى .
بودفعه فضل تكويني كنديسنده حصول بولمغله بر مرسل عرفيني تعانق
وانكاه برابر بشريته نزول ايتدى ، وجود عنصريده فضل تكويني كالاتي
مشاهده ايلدى . بو شهودك مالك وصاحبي كه ظاهرأ علم وشهت ، باطنأ اخفي اولان
بر وجوده تصادف ايتدى .

بوني ارأه ايجون رسولك كتابه احتياجي اولديني كي مظاهر وجودده لام
وسيله يه استناد ايدرك مظاهر كونك حضرات خمسه ده احاطه سني كوستردى .
هويت مطلقه نك مجموع ما كان وما يكونى احاطه سني علماً شاهد اولديغندن
جناب حقك ظاهر اسمي مجموع مكنوناتدر . زيرا بونلر ظاهرده وجود بارى يي ارأه
ايدرلر . نته كيم اشيانك موجوديتيله اللهك اسم جليلي ظاهر اولدى وعالمينه يعنى
كنديسني ظاهرأ احاطه ايدن بتون اشيائه ربوبيته تجلى ايتدى ، بوتجلىنك آنايدركه
هرشى انا فانا حسن تربيه وكاله اولاشدير مى جناب حقك ظاهرده تصرفي
اولديغنه دلالت ايلر .

«الذی انزل»

(انزل) ده کی مظاهر الوجود نبوت ایله نفوس جزئیہ نك كتاب استعدادنده کی قابلیتله ترفیعاً و ترقیةً جای تصرفه نزول ایتدی . وانسانك اقتدارى یتہ جك درجده آندہ متصرف اولدی . بو ایسه کتاب ر . «کتاب» عطای صفاتك تسجیق عنصریده شئون علمیه ایله بشریتك تربیه سی دائره سنده کوستردیکی وجودیدر . بوراده ربوبیتله تجلی ایدوب عالمه شرف بخشای ظهور اوله رق عالم مشرف اولدی (الله نور السموات والارض) بو تجلیدن اشیائی مستنار ایتدی . بونلر دن الك معتنا به اولان وجود آدمدر که انسانیت وجودیدر . امرجه ثلثه دن حصوله کلان انسانك وجودی بو دفعه نزول ایتدی .

«علی عبده الکتاب»

کندیسنه عبودیت ایدن یعنی کندیسنك مخلوق اولوب غیریسنك خلق ایدمه جکی هر شیئه بر وجود اکتسابی احسان ایتدی . کرك ابرار و کرك فجار ایکیسنده آنک علم و اراده سی مساوی اوله رق جریان ایتمکده در .
«ولم يجعل له عوجاً قیماً لينذر بأساً شديداً»

حوایج بشریته هذیت شخصك احتیاجیله مظاهر الوجود نفوس کلیه ملکوتیه یه عروج ایدهرک عوجلکی فالما دی و نزولی مستقیم اولدی . جناب حق بأس شیدی انذار ایتک ایچون آندہ طریق استقامتدن انحرافه میل ایدر جعلی صابقینقلر برامادی . زیرا بأس شید عوجدن حصوله کلان رخنه یی قبول ایتمز قیوم الیلیدر

«من لدنه»

او کتاب آنک عند الوهیتده عوجسز و نزولی قیوم اولان کتابدر .

«و یبشر المؤمنین الذین یعملون الصالحات»

آنک منفعی بأس شیدی انذار ، عمل صالح ایله اشتغال ایدن مؤمنلری ده تبشیر ایتمکدر . کسری و قیصر کی مغرور اوله رق کندیلرینک عرور لریله ساحه

ظهورده مدافعه ایدہرز ظنبدہ اولان بآس شدیدلری بو کتاب ایله انذار، مؤمنین و موحدینی ده بونک ایله تبشیر ایتدیلر.

« ان لهم اجرا حسنا »

حقیقتده مؤمنلره حسن آور بر اجر و یریلہ جکدر :

« ما کشین فیہ ابداء »

او اجر حسن آنلری دوام اوزره استقرار ایدر .

« وينذرالذين قالوا اتخذ الله ولدا »

انذار کون محصلده نفوس جزئیہ نک شئونات ذاتیلہ انباء و اخبارینی مظاهر الوجودک طلب ایتسیدر .

«والذين» بوراده کی شرافت مظاهر الوجودک مستولية المتصدقده فضل ولایت کبرایی تسحیق عناصره ولی ایتملکی ایله ظاهرآ علم و شهرت ایله و باطنآ اخفی اولان بر موجودیتک وجودینک مطلة الاسمان استشرافی طلب ایتسیدر .

« مالهم به من علم ولا لا بأهم کبرت کلمة تخرج من افواههم »

مظاهر الوجود بو موجودیتک وجودینک استشرافی مطلة الاسمان طلب ایتدیسده بو طلبک فقدانی مشاهده ایتدی که شئونات علمیه ایله رسالت عالیہ نک معکوسی اوله جق بر استعداد و مرآتدن بر شیده بوله مادی. یعنی رسالت کندیسنه عکس ایتسونده الله دینسون، بو نوع خیالاتک هویتی مرسل عرفیدن آرادیلر . آنلرک آبالرنده دخی رسالت عالیہ نک معکوسی اولان بر وجود و هویت یوق ایدی دیمیر و سائرده دن یاپدیلسده اوده انسانک النده کی صنعتنده منقلب مصنوعاتدن عبارتدرکه مطلوب اولان ظاهرده کی مجموع موجوداتده الوهیتی خلقآ و اتیانآ انباء و اثبات ایدر (الظاهر مستجمع لجميع الظواهر) ده دلالت ایدہ مدیکی کبی ذهنآ و فکرآ هرشیدن قوت و قدرتی استدلال اولنور بر هویت مطلقه ده دلالت

ایتمدی . بونلر تسحیق عنصریده مراتب ثلاثه نك مصاحبیتی مستولی اولمغده یول بوله مادیلر . آغزلرنده تلفظ اولنان « کبرت کلمة تخرج من افواههم » قوللرینک پک بیوک بر ثقلت واضطرابی آلتنده دعوی بلا دلیل فالدیلر .

« ان يقولون الا كذبا »

بو نوع قولك قائللری كذب اتیان ایتیش اولویورلرکه آنلرک قوللرینک کذبدن غیری بر شیئه حملی ممکن دکلدر . بونلرک هر ایکسینکده قوللرینک نتیجه مأللری کذب اولدیغنه عقللرنی ایرمز اما حقیقتده الله ولداتخاذا ایتدی دیدکلری کندیلری و آباء واجدادلرینک علی العمیا بر مسلکه سالک اولهلرندندر . بنی اسرائیلک عیسی یه ابن الله مسلمانلرنده محمد عبدالله دیمهلری اصطلاحات قومی معنی و حقیقته حواله ایدوب اللهک اوغلی واردر دیمکلک دکل ایدی . بنی اسرائیل الله قولک تقریبندن کنایه اوله رق ابن الله مسلمانلرده جناب حقک کمال قریبتنه مصادف اولسون ایچون عبدالله دیدیلر . ایکسی بر معناده در . ولکن حقیقتده اللهک اولادوار و اوجه احتیاجی اولمدینی کی کذلک قولک خدمته ده احتیاجی یوقدر . آنحق قول بو اسملردن قریبت شرفنه نائل اولسون ایچون بو اسملر اتیان اولمشدر . ابن الهی حقیقت معناسنه حمل ایتک کذبدر . کذلک عبدالله ده حقیقته حمل اولنورسه جناب حقک عبد و عبادته احتیاجی یوقدر . آنحق عبد عبودیتک تشریفله شرفلنمکدن عبارتدر .

« فاعلمك باخع نفسك »

ای مبلغ عبودیت و ربوبیتده شئونات علمیه و نفوس کلیه ملکوتیه ایله فضل ولایت کبرانی رجا ایتدک ایسه ده آنک حصولی معنادن خروج ایتیه رک شیئیه الثبوتده قالدی .

« نفسك » نبوت مطلقه دن فضل ملکوتی کی کالات انسانیه ده عطای صفات ایله استحصال ایتمکدر .

« علی آثارهم »

آنلرک حرکات و سکناتلرینه باقوبده مایوس اولمه .

« ان لم يؤمنوا بهذا الحديث اسفاً »

سن آنلرک بو دین حادثی قبول ایتد کلرندن متأثر اولویورسک آنلرک کندیلری شایان قبول دکلدر . بوراده دینه آنلرک تلاقیسی کندیلرینه یاخود اولادلرینک وجودینه مرهوندر . وقتی کلدکجه آنلر متدین اولورلر . اوله که جزیره العربده اسلامیتی تحریف ایتدکه هیچ بر کیمسه نک اقتداری تعلق ایتمز . او درجه مسلمانلق قوت بوله جقدر . سن متأثر و متأسف اولمه قوم عرب اودر جه متانتلی بر قومدر که آنلری مکتبلره قویه رق کندیلرینه دیکر بر قومک عادت و عبادتلرینی اوکرتمش اولسه لر ایکی عرب بر یره کلدکلری وقتده ینه عادت عربی آنک اوزرینه عالی طوته رق ترجیح ایدرلر .

« انا جعلنا ما على الارض زينه لها لنبلوهم ايهما احسن عملاً »

بز آنلرک احسن عملده نه درجه متانت کوستره جکلرینی تعریف ایتک ایچون . یر یوزنده بولنان زمانه مخصوص صنایع و معارفلی مساکلرینه قارتی آنلرایچون زینت مجعوله قیلدق .

« وانا لجاعلون ما عليها صعيداً جرراً »

حقیقته آنلرک معیشتلرینی تهوین و قوتلرینی تزید ایتدکلرلی ایچون اولان . یرلردن کرک نباتات بیتر و حیوانات کچینیر کوزل و منبت محصولدار یرلر اولسون و کرکسه معادن متنوعه نک محل استحصالی اولان مواقع اولسون بز آنلری صعيد و جرر یابدق آنلر صعيد و جرر مجعوله صورتی کوستردیلر .

« ام حسبت ان اصحاب الکهف والرقیم »

سزک اصحاب کهف و اصحاب رقیمک حقنده ظنکزر نهیه منجردر .

«كانوا من آياتنا عجبا»

بونلر انسانی عجب و حیرته دوشوریر آیاتک معامله سنددر .

«اذ اوى الفتية الى الكهف»

مظاهر الوجود مستولية المتصدقده فتيه نك كهفه احتواسنی ایضاح ایدر صورتده
مبادی التجاده ریپسندن کندی امرینک حصولنک ارشادینی طلب ایتدی .

«فقالوا»

آنلر وجودلرینک محافظه سی واتیاننده ربلیینه دعا ایده رک دیدیلرکه

«ربنا»

ای بزى یوقدن وار ایدوب زه وجود ویرن ربمز

«آتنا من لدنك رحمة»

عند کدن زه رحمت اعطا ایتکه اوده نبوت و علمدر .

«وهيى لنا من امرنا رشداً»

زه متعلق اولان اموریمزده حق کوروب حق اوزره سالک اولمقلغمزى ده
بزم ایچون حاضرله .

«فضربنا على آذانهم فى الكهف سنين عددا»

آنلر بر هج سنه لر كهفده او طور دیلر . بز آنلری خلق ایله اختلاطدن کسده
یعنی آنلرک قولقلری قیل و ول واحوال رجالدن مستور فالدى .

«ثم بعثناهم»

بوراده کی ثم تراخی رتبى ایچوندر . آنلر حال خلوت وسیر وسلوک حالتی
اکمال ایده ک خلال و حرام، خیر و شرى آکلایه جق بر اقتدار تدارک ایتدکدن
صکره بز آنلری قومک ایچنه بعث ایتدک .

« لنعلم ای الحزبین احصى لما لبثوا امدا »

هانکی قومک، اصحاب یمینک می اصحاب شمالک می یاخود طائفه یمینک می طائفه شمالک می و یاخود در جال یمینک می رجال شمالک می محتلری محافظه اولنه رق حیاتلری راحت کذران ایده جکدر . بونی بیلدیرمک ایچون یمین ، عبادت ، تقوی ایله عمری کذران ایدن کیمسه می یوقسه شقاوت ، عصیان و خوف لرزان ایچنده یشایانمی راحت وقتی کچیرر . بو امور عباددندر . « من امرنا رشدا » بونی کوسترر .

« نحن نقص عليك نبأهم بالحق »

نون نبوت ایله نون امت میاننده کی فضل تکوینی امت کلیه مشخصه قصه اوله رق بیان ایدرز . قاف سدن سدن سکا واصل اولان یاخود امته واصل اولان رشه لر ایله سن آکا کسب وقوف ایدرسک حق ایله سنک اوزرینه آنک انباسی سدن القاف ایله واصل اوله جکدر . « احد نظری علی وجه ابی » حدیثی بوکاشاهد وکواهدر . کرک امت دعوت وکرکسه اجابت اولسون هر بر امتک زمانه سنک رسولنه جناب حق آنی اتیان ذوقنده رؤیت یاخود اشام ایدر .

« انهم فتية آمنوا بربهم »

آنلر لساناً محمدک رسالتنی اقرار و جناب حقک وحدانیتنی لساناً ذکر و قلباً تصدیق ایده رک اهل حق و اهل توحید داخل اولدیلر . « اذا طلعت ترازور عن كهفهم ذات اليمين واذا غربت تقرضهم ذات الشمال » بونی ارانه ایدیور . شمسک یعی فیاض مطلقک ضیاسی عالم خلقده الکتریق کبی فهم اولنور . ولکن (ق) که فیاض مقید ، شمس حقیقت و سدن السبعه در ، اورادن محمدکده اشیایه مستولیة المتصدقہ طریقله جریانک تأثیری مشاهده اولنمقده در .

« وزدناهم هدی »

آنلرک قلبلری نور محمدی و تجلی اسماء ایله تنور ایتدکجه بز آنلرک هدایتلری ده زیاده ایده رز . هدایت بلا واسطه مطلوبه و صنول دیمکدر . « انک لا تهدی من حبیبت ولکن الله یهدی من یشاء » بونی کوستریور .

« وربطنا على قلوبهم اذ قاموا »

قلوب استتاره ایدرسه اوراده جناب حَقَّ اسماسنک تجلیسی عکس ایدر .
جناب حَقْدن وارد اولان اونور ایمان واونور اسلامک قلوبه تعا کس وروابطیه
آنلر حق و حقیقی کندیلرنده کوریر صورتده معارف الهیه به دسترس اولدیلر .

« فبقالوا »

اوزمان ایشک کنه و حقیقتی آکلایه رق دیدیلر که .

« زبنا »

بزم معبود بالحق اتحاد ایتدیکمر ،

« رب السموات والارض »

علویات و سفلیاتک ریسیدر .

« لن ندعوا من دونه الهأ لقد قلنا اذا شططا هؤلاء قومنا اتخذوا
من دونه الهة لولا یأتون علیهم بسلطان بین فمن اظلم ممن افتری علی
الله کذباً »

بوندنصکره حق و حقیقت بزه نمایان اولدی . جناب حَقَّ الوهیت و پیغمبرک
رسالتی حَقْنده آکلایور و بیلدیکمر شیلرک کافه سی شططمش که فکرآ استقامتسز
ولساناً مناسبتسز سوزلر و هیچ بریسی مطلوبه مقارن دکلتس بز ایسه بوندن اول
فکرسز و معناسز بر شیء حمل ابله باشدن قاره کیدیوردق . شمدی حق و حقیقی
آکلایه رق فکر خالیلردن بعید اولدق . بزم بو منسوب اولدیغمز جماعت بزم
قومردر که آنلر هوالرینی اله اتحاد ایتمشلر و جناب حَقَّ کیم اولدیغی کندیلرینه بعث
وارسال اولنان نی دن تامیله دیکله مه مشلر و او تبلیغی قبول ایتمه مشلر اگر آنلر
کندیلرینه پیغمبرکله دن بویله انکارده ولیدیلر او وقتده آنلر انکارلریله مؤاخذه
اولمازلردی . زبرا مجهولی انکار انکار جهلدر . بو نوع کیمسه لره منکر متجهل
دینیلیر . مادامکه پیغمبر آنلره بین بر سلطان و سنده . کلدی آنلردن اظلم کیم

وارد ركه آنلر الله تعالى به افترا ايتمك صددنده بولونويورلر . بر كيমে كندى فكر و ذهابندن حقي آرايوب بولونجهيه قادار تردد ايتمكه معذوردر . « فلما جن عليه الليل راكباً كوكباً قال هذا ربى » دلائللى بوكا شاهدر . اما اكر بر كيমে حق ، سلطان بين ايله ظاهر اولدينى وقتده مرسلينه ونفسنه ظلم اللهده افترا ايدرسه قومك اينجده آندن اجهل و اظلم اولماز .

« واذا اعتزلتموهم »

بوراده كي واو معتله عزلتى طلب ايتدى . اكر آنلر خلقدن ازوا ايدر ، اللهك ذكريله مشغول اولور ونفسلرينك ياخود ملتك منفعتيله ده اشتغال ايدرلرله « وما يعبدون الا الله »

آنلر اللهدن غيريسنه عبادت ايتهمش اولورلر . معبود بالحقه عبادت ايتمك بو صورته يعنى كنديسندن غيريستيله اشتغال ايتيوب خلقدن ازوا و عزلت ايتمك ايله حاصل اولور . شكل اولده ذكر اولونويوركه خلقدن ازوا و عزلت جناب حقه تقرب والنسيت ديمكدر . بوراده اصحاب كهفى سير وسلوك اورياصاته ترغيب وتشويق واردر . اصحابك طريقى كه ييغبره اقتدا واتباع ايدوب آنك كى حركت ايتمكله حصوله كليز .

« فأوا الى الكهف »

اصحاب كهفى كه اللهى سزه بيلديرن ذواتى سز طلب ايدك . آكا التجاء ارتباط واعتماد ايدك امامه نه كيفيتده اقتدا اولنورسه شيخده عين كيفيتده ارتباط لازمدر . بوكا شريعتده اقتدا طريقته ارتباط دينليلر كه بوده اقتدا ديمكدر . رابطه بوندن عبارتدر . زمانه شيخلرينك رابطه يه ويردكلرى كونا كونا معاللى عقل ايرديره جك درجهده تصور ايدهم . رابطه طريق اصحابده در . بشقه لرينك آنك حقده . ويلاكلرى سوزلر تحكمدر . رابطه يى يعنى مقتدا بهك اقتدا سنى انكار ايتمك جماعتك نمازده امامه اولان اقتدا سنى انكار ايتكدر .

بر آدم طريقته ارتباطى انكار ايدرسه او آدم اصل طريقى انكار ايتمش اولور . نته كم متقدمين علمالرندن « من انكر اصل الطريقة فيخاف عليه من سوء

الحاقہ » دیشلردر . بر آدم بیلمدیکی و حقیقہ دینی دامک اوستندن خبر ویرمک عبث و احققلقدردر . بر مسلک سلوک ایدوب آنی اطرافیلہ اوکرنمک لازمدر . کرامت و اولیایق بزم مسلکمزده حرامدر . کرامۃ الرجال کحیض النساء منطوقنجه رجالک کرامتی کہ مثلاً بر آدم خلق بنم کالاتمی کورسون دیہرک کرک قولاً و کرک فعلاً خلقہ برشی کوسترسره او خاتونلرک نمازدن منقطع اولدقلری کونلر کبی اوکونلردن معدوددر . خاتونلر کبی او کیمسده قرق کون قادار سجاده قرینہ یاناشاماز . اکر قرق کون کچرده توبہ ورجاسی قبول اولمازسه الی الابد کیدر نعوذ باللہ تعالی اکر قرق کونہ قادار استغفار ایدرسه او مولور کہ جناب حق آنک توبہ سنی قبول ایدر .

« ینشر لکم ربکم من رحمته »

فیاض مقیدہ ارتباط والتجا ایدک . اوکندی عندندہ اولان رحمتی کہ مستولیہ المتصدقہ کندیسلہ جاری اولان سبوحیتنی پیدرپی سزک اوزریکزه سوق ایدر نته کیم فیاض مطلق نباتات ، اشجار ، حیوانات وهر شیئہ رحمتی نشر ایتدیکی کبی فیاض مقیدہ رحمتندن عالم معنادہ بارز و ظاهر اولان کالات وعلمی وطریق ایله سزک اوزریکزه نشر و سزی عقل و معرفت ایله ترین ایدر و آنک اثر لرینی سزده ظهوره کتیرر .

« ویھی لکم من امرکم صرفقا »

حسن مرافقت و مرابطت اوزره اولدیغکز حالده ترقی و ترفع کرایچون سزک حال وحرکات کیزی ده سزک ایچون حاضر لر .

« وترى الشمس اذا طلعت تزاور عن كهفهم ذات اليمين »

سن او شمس حقیقتی کہ فیاض مقیدی بیلورمیسک کھفندن طلوع ایتدیکی وقتده امت اجابت طرفه میل ایدر اوراده حق و حقیقته آخرت و دینہ متعلق علملر و آنلرک شاننده و باطننده دیل ایله افاده ایدلر صورتده کالات کوسترر .

« واذا غربت تقرضهم ذات الشمال »

فیاض مقیدک غروب ایتدیکی وقتده فیضی امت دعوت طرفه جریان ایدر کہ معارف و صنایع و دنیا یه متعلق اولان امور خارق العاده لری اورایه سوق ایدر .

« وهم في فجوة منه »

آنر کهفدن معیشتلرنده وسعت اوله رق یشارلر .

« ذلك من آيات الله »

اصحاب الیمین واصحاب الشماله محمدک فیضینک جریانی الله تعالی نک آیاتنددر .

« من يهد الله فهو المهتد »

بر کیمسه یه الله هدایت ایدرسه آنی اصحاب الیمینه وغایتده واسع، توکنمز
بر ملک و محبته نائل ایدر . اوده مهتدی اوله رق سیر وسلوکندن اثر فیضه
نائل اولمش اولور .

« ومن يضل فلن تجد له ولياً مرشداً »

بر کیمسه یی جناب حق ضالانده براقیرسه او کیمسه اصحاب شمالک فیضنه تابع
اوور . اوراده کندیسنی ایقاپ ایدر وقولاغنه سوز کیدر بر شیئه طوتولمز،
مضل اوله رق فالیر ر مرسدده بوله ماز .

« وتحسبهم ايقاظاً »

بوراده کی واو . معتله در . یعنی آنلرک وجود وقارالتیلرینی « ايقاظاً »
کندیلرنده تصرف صاحبی وحرک حس ایدیورمیسکز .

« وهم رقود »

آنلر رقوددر . رقود آکون محصله ابله عناصر اربعه نک آره سنده کی سدنه السبعه
اولان وفک هذیتنه استنادیدر .

« ونقلبهم ذات اليمين وذات الشمال »

بز آنلری مطلبة الاسمانک اقتضاسی اوزره ذات الیمیندن ذات الشماله وذات الشمالدن
ذات الیمینه چویررز . بو، تصرف معنویه نک اقتضاسیدرکه بونلر کاه بسط، کاه
قبض، کاه فتح منور وکاه مغلق مظلم صورتنده کورینورلر .

« وکلبهم »

کلب آنلرک تعظیم ، حرمت و آنلرک محافظه‌سنه شتاب ایدن ذاتدرکه اودات

« باسط ذراعیه بالوصيد »

ایکی ذراعنی اصحاب کهفک مغاره‌سنک قپوسنک ایکی طرفه که شمال طرفه ذراع شمالنی یمین طرفه ده ذراع یمیننی بسط ایتش یعنی عطای صفات ایله لام الاستعداده معکوس اولان تربیه قوه یمین وقوه شمالنی وصيدک هر ایکی طرفه بسط ایتشدرد . قوه یمین یمین ذراعنک بسطی وقوه شمال شمال ذراعنک بسطی دیمکلکدر . بوءاسداللهدر . البته بو کهف اصحابنی محافظه ایتک ایچون هر ایکی جانبنی احاطه ایدر ایکی قوت ایله التزام ایتشدرد .

« لو اطلعت علیهم »

بوراده کی « لو » لامتناع لامتناعدر . اکر سز بوءاسداللهک کیفیت محافظه‌سنه مطلع اولمش اولیدیکز .

« لولیت منهم فراراً ولملئت منهم رعباً »

کون حصولینک نفوس کلیه ملکوتیه دن آلدیغی تربیه اوزرینه آرقه چویروب قاجاردیکز .

« وکذلک بعثناهم »

کلیه مستولیه متصدقه دن عطای صفاتک ظهوری کبی بز مبعوثلری بعث ایتدک

« لیتسائلو بینهم »

آنلر مبعوث اولدقلری تقدیرجه البته احوال عالمه تمامیه مطلع اولمیلردرد . اوقادارده اولمازسه کندیلرینک مسکنلرنده ساکن اولان اهلینک احوال وحرکاتی بیلجهک قادار بر اقتدار کسب ایتمیلردرکه وارد اولان سؤاله کوزجه ملایم ، معقول و مقنع جوابلر ویره بیلسونلر .

« فال قائل منهم »

سدنة السبعة دن، لام الملكة ورود ایدن سؤال .

« کم لبثتم »

نه زماندنبرو سز بو حیاتی طاشیرسکز ونه وقتدنبرو بو قومشولره مجاور و بو مسلکه سلوک ایتمشکز .

« فلوا لبثنا يوماً او بعض يوم »

آنلر بزم بر عصر دنبری تماميله عقلمز ایرر یاخود احوالیزی یارم عصر دن برو مشاهده و مطالعهیه مقتدرز دیدیلر .

« فالوا ربکم اعلم بما لبثتم »

سزک استعداد کزدها او درجه تصرفه مقتدر دکلدر . اکر سز چالیشیرسه کز عالم ربوبیتدن کرکی کبی وسعتلی بر اقتدار کسب ایتمش اولورسکر . اوده اتفاق ملتدر ملتک اتفاق بر مذهب و بر دیانته تبعیت ایله اولورکیم بو حاکم معنوبر . انسانک ایچریسنده حکومت اولماسه طیشاریده کی حکومتک جراسندن قورتیلیمسی کندی فکرور اینجه قولای ظن ایدرولکن معناده کی حکومتدن انسانک قورتیلیمسی امکانده دکلدر . آنک ایچون دیانت بر قومک ایچنده واجبدر . بر نفرک ایچنده کی دیانت کبی هر بر قوم افرادینک او مسلک اوزره بولنسی اهم و الزمدر .

« فابعثوا احداکم بورقکم هذه الى المدينة »

الکدرده کی اکتسابیگر نسبتنده مدینتی التزام ایدک زیرا حیات مدینتددر . بدویت ، وحشت انسانی هلا که سوق ایدر . مدینت ایسه حیاته سوق ایدر . بونک اسبابی دیانت ، عبادت ، مروت و دوام اوزره صداقت ایله خدمتدر که مدینت بونلر ایله تقویه بولور . اما بدویتک اساسی فسق ، فجور ، رشوت ، تقلید ، دینسزلک ، کذب ، عقتی ترک ایتمکدر که بونلر خلقی وحشته سوروکلر و نفرتی

موجب اولور . بوندن جمعیت اولماز نفرت حصوله کثیر . ظلم و حقسزلیق صاحیلیر
قالیر ضعف ایله قوی مساوی اوله ماز .

« فلینظر »

رئیس مبعوثان یا خود جماعت مستجمعة العدالة نظر ایتسون .

« ایها ازکی طعاماً فلیأتکم برزق منه »

مظاهر الوجودك نفوس جزئیہ سی عطای اسما ایله عطای صفاته موافقی و امت
جرئیہ مشخصه كه نفوس کلیه یه بحث اولنه حق ایدی . شئونات علمیه ایله او مبعوثك ده
اورایه بعثی موافقمیدر . بونلری نظر تدقیقه آلسون . تربیه سی نسبتده مکنونك
نفوس جزئیہ سی سدة السبعة دن استحصال ایتش اولدینی ملك و ملتك معارفنی
کتیرسون . هر بر حیوانك اداره و معینتندن لابدر . اما ملك و ملتك معاشرتی
علم و صنعت ایله در . علم و صنعتی اولیان ملت و حشته دوشر وبری برلرندن متنفر
ظلم و حقارتلر حس اونور . آنلر پریشان اولور و داغیلیر کیدرلر .

« ولیتلطف »

(ولیتلطف) بوراده کی واو معتله ملتك غذا و معیشتك ساده صنعت و علم ایله
محافظه سنه کافی گلز . مدنیت اخلاق ایله ده هر کسی تلطیف و تفریح ایده جك
صورته معامله ایسته یور .

« ولا یشرعن بکم احدا »

اغیاره مساعده ویره رك آنلری ایشلر كزه قاریشدیروبدده بعض امور یكزده
قوللانیركن اكر آنلر سزی تحقیق و تفتیش ایدوب سزك قوتكزی آكلارلر سه
اوزمان ابدی سزده فلاح تصور اولنماز . زیرا آنلر سزك فازانه جفكز قوتك
ضیاعنه سبب اولورلر .

« انهم ان یتظہروا علیکم »

آنلر سزك ضعف حال كزه مطاع او ابرق سزك اوزریكزه غایه ایدرلر سه ،

« یرجموکم »

یا آنلر سزی رجم ایدر ، حکم و حکومتی الکزدن آلیرلر ،

« او یعیدوکم فی ملتہم »

یا خود کندی سالک اولدقلری مسلک سزی اعاده ایدرلر . یعنی سزعودتیلردن اولورسیکز . او وقتده سزک الک کرده نه حکومت فالیر ونده بر قوت واقتدار یکر اولور .

« ولن تفلحوا اذا ابدا »

وسز ابدی فلاحی غائب ایتمش اولورسیکز .

« وكذلك »

مستولیة المتصدقہ نك لام الاستعدادہ عکس ایتمش عطای صفاته تماس والتجا ایتمكلك ايله اولور .

« اعثرنا علیہم »

بز آنلری کیفیت وجود و محل ظهورلری اوزرینه اختیار ایتدک .

« لیعلموا »

آنلر بیلسونلر ایچون که :

« ان وعد الله حق »

حقیقتده الله تعالی نك وعدی حق و ظهوره کله جکدر و آنک وعدنده خلف یوقدر .

« وان الساعة لاریب فیها »

او موعود اولان وعدده شبهه له جکده بر شی یوقدر . چونکه اسبابی ظهور ایتدیکی وقتده دین ، عمل و اعتقادجه اکتساب ایتمش اولدقلری ضعفیت نسبتده آنلر فلاحدن بعید اولورلر .

« اذ يتنازعون بينهم امرهم »

آنلرك بىلرندە واقع اولان امرده مازعه ظهوره كليز . آنلر دين ومذهبلرنجه اختلاف واختلافه دوشرلر .

« فيقالوا انبوا عليهم بنيانا »

فرعونك هامانه « يا هامان ابن لى صرحاً لعلى ابلغ الاسباب » ديدىكى كى آنلر ديدىلر كه سز بونلرك اوزرينه بنيسان ياپىكر . بونلر او دعوت ايتىش اولدقلىرى مسلكه مقارنت اكتساب ايتسونلر .

« ربهم اعلم بهم »

آنلرك ريسى آنلرك تربيه سنده دوام ايتمكده در . وآنلرك تربيه سى نه يى اقتضا ايدرسه آنى اجرا ايتمكده قادردر . بو دوام اسماء موقوفه دندر . آنلرك ريسى حسن تربيه لىنى كسبلرى درجه سنده ترقى ايتديره جكدردر .

« قال الذين غلبوا على امرهم »

سول كيمسه لر كه آنلرك امرى اوزرينه عمل واعتقاد ايله يقينيت كسب ايدىلر . غالب اولمش وآنلرك علوم ومعارفده حاكم اولمشلردر .

« لتتخذن عليهم مسجداً »

الته بز آنلرك طريق ومسلكلىرى اوزرينه انقياد ايدر وآنى مسلك اتخا ايدىلر دىرلر .

« سيقولون »

آنلر تحقيق وتديقده نصكره حكم ايدرلر كه ايلريده بر قوم و بر ملتك ترقيسنك اساسى

« ثلاثة »

اوچدر . اولكىسى صافات ، ايكنجيسى راجرات ، اوچنچيسى تالياتدر .

یعنی عسکریه، ملکیه و علمیه در. بو اوج طائفه بر قومک ایچریسند نظام وانتظام بولدقجه او قوم بر حکومت نائل اوله بیلیر.

« رابعهم کلبهم »

آنلرک دردنجیسی حکم و حکومتدن مستثنی صورتنده طوتیلان و دیناً، دیانته، ملة ونسباً کندیسنه اعتماد ایدیلان بر ذاتدرکه رأی آنک النده در. حاکم و ناظر بو ذات شریفدر. عسکریه، ملکیه و علمیه نظارت ایدر. اکر او بونلری حسن ادارهیه موفق اوله بیلیرسه بر حکومتی ادارهیه مقتدر بر بشیر اولمش اولورکه بو طوائف ثلثه آنک ایله نظام وانتظام بولمش اولور.

« ویقولون »

بو حال حاضرک انقسامنده کی تصورات

« خمسة »

بشدر. برنجی، ایکنجی، اوچنجیسی ذکر اولنان صفات، زاجرات، تالیاتدر دردنجیسی مالیه بشنجیسی معارفدر. زیرا بر دولتک حیات و ترقیسی ملکک قوتیله در. او قوتده ماله مستند اولان قوتدر. انکچون مالیهیه بر ناظر معارفده بر ناظر اولمق لازمدرکه بونلر ملک و ملتک ترقیات علمیه و اخلاقیه سنه، حسن معیشت و تمشیتنه و حسن اداره لربنه نظارت ایتسونلر.

« سادسهم »

آنلرک آلتنجیسی که حسن تمشیت و حسن اداره ایله آنلری نظارتی آلتنده طوتان کیسه.

« کلبهم رجاء بالغیب »

آنلرک بشیریدر. غیب ایله ظهور ایدوبده برمانعت کوسترن ذواتی ده رجیم ایدر. آنلری دائماً بشارتله قول لایمق لازمدر. زجر و تحقیر و اخلاق سزانی قومک ایچندن کیدرمک، معارف و صنایعی نشر ایتک ملک و ملتک ترقیسنه بیوک بر خدمتدر.

«ويقولون سبعة»

ينه بو حال حاضر ك انقسامنده كي تصورات يديدر . اولكي سي حربيه ناظري
ايكنجيسي ملكيه ناظري كه عثمانلير آ كا صدر اعظم ديرلردى . اوچنجيسي تالياته
متعلقدر كه سابقده عثمانلير بوكاده شيخ الاسلام ديرلردى . درونجيسي ماليه ناظري
بشنجيسي معارف ناظري آلتنجيسي نافع ناظري يدنجيسي خارجيه ناظريدر .

«وثامنهم كلهم»

آنلك يديسنگده رئيسى، جمهورك رئيسيدر كه او بشيردر والته بونلك منافع
شخصيه لرني وملكك مضرت ومنفعتنى جلب ايتكى كنديسنه وظيفه ايدنديكندن
او، آريجه بشير اسميله ذكر اولمشدر. زيرا «ك» بوراده «ب» يه كه مرتبه احاده
نزول «ل» «ش» «ب» ده «ر» يه عروج ايتديكى وقتده بشير اولور. بونلك عالي اولدقلرندن
عروج ايديورلر . بشير كافك بايه نزولى كبي مرتبه احاده نزول ايتلى واخلاقي ده
افرادك اخلاقي كبي اولمليدر. لامك شينه عروجى كبي ده حوايج ضروريه بشيرهك
تسحيقنه عروج ايتلى زيرا لامك شينه عروجى غيرك حوايج بشريته قياس قبول
ايتمز درجده عالي ومستقر كورينور چونكه ملكدر . بر شئي غرضسز وعوضسز
اوله رق ميدانه كتيرمك ايچون بر قومك ايچنده مقتدر بر شخصك وجودى
واجبدر . اوده بانك رايه عروجيله كون محصلهك حصولنده عالي بر منبر ومقام
طوتمقلقدر . (كلكم راع وكلكم مسئول عن رعيته) بوكا اشارتدر .

«قل ربي اعلم بعدتهم»

سدنة السبعه دن لام الملكه منعكس اولان واردات الهيه آنلري حسن تربيه
وايشه يارايه جق صورتده تعليم ايدن بنم ربمدر كه او آنلك عدتنى بيلير وعدتلى
نه قدر ايسه آ كا كوره زياده ياخود نقصانده ايد بيلير .

«ما يعلمهم»

آنلري كيمسه بيلمز .